

Nr 146.

Af herr **Söderberg** i Stockholm, *angående vissa lättnader i skattehänseende för föreningar med ideell verksamhet.*

De sedan år 1910 gällande förordningarne om inkomst- och förmögenhetsskatt samt angående beviljning af fast egendom samt af inkomst tillämpades första gången vid 1911 års taxeringsförfarande. Att de myndigheter, taxeringsnämnderna, som i första hand haft befattning med den nya skattelagstiftningen i dess tillämpning, haft mycket arbete att sätta sig in i de nya förhållandena, samt äfven gjort sina erfarenheter på området, är antagligt. Alldeles gifvet är, att de beskattade äro de, som främst erfarat verkningarna af huru förordningarne ifråga tillämpas.

Under det de förutvarande skattelagarne vore gällande, ifrågasattes icke från vederbörande myndigheter skatteplikt för de icke ekonomiska eller ideella föreningarne. I allmän uppfattning har äfven ingått att de föreningar, som ej drifva ekonomisk verksamhet, hvarken i vinstsyfte för föreningens del eller för medlemmarnes enskilda del, ej heller äro skattskyldiga.

Vid 1911 års taxeringar har dock, särskildt i Stockholm, ett motsatt förfaringsätt i flera fall tillämpats af taxeringsnämnder i olika taxeringsdistrikt. Med hänvisning till 10 § beviljningsförordningen samt 3 §, 2 mom. och 12 § b) inkomstskatteförordningen, ha respektive taxeringsnämnder i flera fall ansett fackorganisationers m. fl. andra organisationers, hvilka äro att hänföra till icke registrerade, eller så kallade ideella föreningar, ränteinkomster och kapitalbehållningar beskattningsbara. Man har ansett dessa ränteinkomster och kapitalbehållningar beskattningsbara, såsom tillkommande juridiska personer, hvilka ej äro i författningarne undantagna, och på den grund taxerat dem till erlæg-

gande af såväl bevillning som inkomst- och förmögenhetsskatt. Som exempel må här nämnas:

Centralförbundet för Socialt arbete taxerades till bevillning för 5,700 kronor samt till inkomst- och förmögenhetsskatt för 7,300 kronor.

Svenska Statsförbundet taxerades till bevillning för 650 kronor samt till inkomst- och förmögenhetsskatt för 1,000 kronor.

Oskar Ekmans stiftelse för immigrationens befrämjande samt motverkande af emigrationen, taxerades till bevillning för 17,780 kronor samt till inkomst- och förmögenhetsskatt för 24,400 kronor.

Föreningen för Stockholms fasta försvar taxerades till bevillning för 4,580 kronor samt till inkomst- och förmögenhetsskatt för 15,200 kronor.

Sällskapet Par Bricole (sällskap för välgörenhet och understödande af sångens befrämjande) påfördes, efter besvär hos pröfningsnämnden, som nedsatte taxeringsnämndens belopp, till bevillning för 1,460 kronor och till inkomst- och förmögenhetsskatt för 2,300 kronor.

Landsorganisationen i Sverige (samorganisation för Sveriges fackförbund och fackföreningar) taxerades till bevillning för 14,200 kronor samt till inkomst- och förmögenhetsskatt för 30,100 kronor. Nämda organisation har förut endast skattat för innehafd fastighet och dess anhållan att för sin föreningsverksamhet icke anses som skatteskyldig afslogs af taxeringsnämnden.

Sv. Järnvägsmannaförbundet taxerades till 5,440 kronor för bevillning och till inkomst- och förmögenhetsskatt för 7,100 kronor.

De besvär öfver taxeringsnämndernas beslut, som framstälts till pröfningsnämnden, och hvari respektive organisationer ha yrkat befrielse från dem påförd skatteplikt, ha lämnats utan afseende.

Som förut nämnts har, oss veterligt, på ett undantag, nämligen då typografförbundet år 1910 af en taxeringsnämnd i Stockholm betraktades som skattskyldigt, icke ifrågasatt skatteplikt för fackorganisationernas del. Ej heller har det kommit till vår kännedom att år 1911 å andra platser än Stockholm respektive taxeringsmyndigheter tolkat anförda stycken i de nya skatteförordningarna så, att de ideella föreningarna skulle vara skattepliktiga. Än vidare synes det framgå, att man här vill söka prejudicera fall, hvarpå man sedan kan bygga vidare, då man bland mängden af isynnerhet fackliga organisationer stannat vid att påföra endast några af desamma skatt. Man synes utgå ifrån att, då isynnerhet fackorganisationerna under de senare åren tilldelats en viss rättskapacitet, som juridiska personer, dock ej *legaliserad* sådan, skulle ock därmed deras skattskyldighet vara gifven.

Hvarken i Kungl. Maj:ts proposition till 1910 års Riksdag, i bevillningsutskottets betänkanden eller i kamrarnes debatter samma år öfver dessa frågor kan man dock få fram att i och med de nya skattelagarnes tillkomst skulle de ideella föreningarne drabbas af skattskyldighet. Denna kan ej heller, enligt vår uppfattning, ligga innesluten i de lagbestämmelser som åberopas, och hade skattskyldighetens utsträckande till exempelvis fackföreningarna framförts, som gifven vid detta ärendes behandling i kamrarne 1910, så hade, åtminstone i Andra kammaren, detta alldeles säkert bemötts af arbetarerepresentanter. Tvärtom, den allmänna uppfattningen var nog den att de ideella, icke registrerade föreningarne fortfarande skulle vara skattefria för sina medel. En jämförelse mellan innehållet i t. ex. 13 § af 1902 års förordning om inkomstskatt, och 3 § 2 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt af år 1910, gifver äfven stöd åt denna uppfattning. Hvad gäller frågan om ideella föreningars skattskyldighet, behandlas densamma likartadt i begge förordningarne. Termen »andra juridiska personer» är densamma.

Att uti denna fråga en närmare definition af Riksdagen bör göras, synes oss nödvändigt, genom de fall som här anförts. I förordningarne i fråga böra de ideella föreningarne, oafsedt den rättskapacitet som juridiska personer dem i viss utsträckning tilldelats, i denna sin egenskap fritagas från skattskyldighet.

Hvad särskildt fackföreningarne vidkommer, hvilkas verksamhet vi närmast känna, så är deras karaktär af institutioner för inbördes själfhjälp allmänt känd. Deras inkomster användas för medlemmarnes räknning i form af understöd vid arbetskonflikter, vid arbetslöshet, vid resor för sökande af arbete, vid sjukdom och andra tillfällen. Deras samlade kapital — ifall de ha något — har samma uppgift. Fackförbunden äro en sammanslutning af fackföreningarne inom samma fack eller industri öfver landet. Landsorganisationen å sin sida är en federation af fackförbunden. Ingen af de här nämnda organisationerna drifva rörelse eller yrkesmässig verksamhet och torde väl sålunda icke, lika litet som andra ideella föreningar, kunna hänföras till de kategorier skattskyldiga, som i resp. förordningar äro uppförda. Fastmera böra de hänföras till sådana anstalter eller sådana stiftelser, som i de åberopade förordningarne äro frikallade från att erlægga såväl inkomst- och förmögenhetsskatt som bevillning.

Med de sociala uppgifter, den ideella föreningsverksamheten har sig förelagd, bör denna ej drabbas af skattskyldighet för de medel, den

kan förfoga öfver för fullföljandet af sin verksamhet. Ty skall rättvisa ske, fordrar ju konsekvensen af t. ex. fackföreningarnes beskattning att samma skyldighet utsträcker till *all* föreningsverksamhet, där något beskattningsbart finnes i form af ränteinkomster eller kapital.

Hvad vi ha oss bekant, äro de fackliga organisationerna i Danmark och Norge icke skattskyldiga. Icke ens tyska riksdagen har, i sitt sökande efter nya skattekällor, rammat fackorganisationerna.

Härtill kommer ytterligare att denna skattepåläggning icke kan vare sig drabba jämt eller träffa *alla* föreningar. Det kommer att bero på i hvilken utsträckning vederbörande taxeringsmyndigheter i första hand äga kännedom om, att dylika icke registrerade föreningar finnas inom deras taxeringsområde.

Utan att vilja bestrida det allmännas behof af, eller rätt till skatteinkomst af befintligt kapital och detsammans ränteafkastning, hålla vi dock före att de belopp, som på detta sätt skulle tillföras stat och kommun, icke skulle blifva af den ekonomiska betydelse, att *den* synpunkten skulle framför andra vara den afgörande. Vi våga i stället hålla före att det sociala värde, som den ideella föreningsverksamheten i sig innebär, väl motiverar att dess organ äro frikallade från skatteskyldighet.

På grund af hvad vi sålunda anfört, hemställa vi att Riksdagen måtte besluta:

dels i Kungl. förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt af 28 oktober 1910 i 5 §. 2 mom. c) att bland de institutioner, som frikallas från erläggande af inkomstskatt, äfven angifves föreningar med ideell verksamhet, för sådan inkomst, som icke härflyter af rörelse eller yrke;

dels i samma förordnings 12 § b) tillägg göres att samma föreningar befrias från att erlägga förmögenhetsskatt;

dels i Kungl. förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst af 28 oktober 1910 12 § 2 mom. b), att bland de institutioner, som frikallas från erläggande af inkomstbevillning äfven angifves föreningar med ideell verksamhet för sådan inkomst, som icke härflyter af rörelse eller yrke.

Till vederbörande utskott hemställas att i åbe-

ropade och hithörande förordningar föreslå de förändringar, som med anledning af här framställda yrkanden må kunna befinnas erforderliga.

Stockholm den 26 januari 1912.

Ernst Söderberg. Herm. Lindqvist. Carl Winberg.

Nils Persson. J. A. Wallin. Gust. Nilsson.

Nr 147.

Af herr **Olsson** i Åsen, *om skrifvelse till Kungl. Maj:t ifråga om införande af stadgande om efterbeskattning i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.*

I kungl. förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt lyder 22 § i sin förra del sålunda: »Har någon i uppgift eller upplysning, som afgifvits till taxering, lämnat oriktigt meddelande, eller har uppgiftspliktig underlåtit aflämna uppgift eller infordrad upplysning och har därpå föranledts att inkomst eller förmögenhet icke blifvit taxerad eller blifvit för lågt taxerad, skall, då sådant kommit till vederbörandes kännedom, särskild inkomst- och förmögenhetsskatt genom taxering påföras den skattskyldige till belopp, som genom berörda förfarande undandragits.»

Genom detta stadgande om efterbeskattning har statens rätt blifvit tryggad i nu antydt fall och på samma gång har det fastslagits att ingen skall slippa ifrån sina medborgerliga skyldigheter, därför att de ej blifvit utgjorda det år, då det rätteligen bort ske. Detta är ju också endast öfverförande på skatteförhållandena af en allmän rättsregel.

Men huru fullkomligt rättvis bestämmelsen om efterbeskattning än är, så äger den dock ej tillämpning, när det gäller utskylder till lands-